

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de; Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu adeta rafa kaldırılmış bir vaziyettedir. Partimizin ve toplumun diğer muhalif kesimlerinin yapmak istedikleri basın açıklamalarına bu yasa maddesi hiçe sayılarak hukuksuz bir şekilde engel olunmaktadır. 2911 sayılı Toplantı Ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun uygulanmasına dair yönetmelikten kaynaklanan aksaklıkların giderilmesi ve yoğunlaşan hak ihlalleri ile hukuksuzlukların araştırılması, tespiti ve incelenmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa’nın 98’inci İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu 3. maddesi “herkesin önceden izin almaksızın, silahsız ve saldırısız olarak kanunların suç saymadığı belirli amaçlarla toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğu” hükmünü içermektedir. Kanun; toplantı ve gösterilerin düzenlenmesine ilişkin koşulların yanında toplantıların ertelenme ve yasaklanma şartlarını ve kanuna aykırı toplantı halinde ceza hükümlerini düzenlemiştir. Buna göre “milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması” amaçlarıyla vali veya kaymakamlar toplantı yapılmasını erteleyebileceği gibi suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike mevcut olması halinde yasaklama kararı da verebilecektir. Yasanın altıncı bölümünün 21. Maddesi ve devamında, 2911 sayılı kanuna muhalefet suçunu oluşturabilecek fiiller sayılmıştır. 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri yasasındaki ceza hükümlerini, AİHM, Anayasa Mahkemesi ve yargı kararları çerçevesinde irdelleyeceğiz.

2911 yasanın 22, 23, 24 ve 27. maddelerinde toplantı ve gösterilere ilişkin yasaklar, kanuna aykırılık halleri ve dağıtılmasının koşulları düzenlenmiştir. 28-34. maddeler arasında ise ceza hükümlerine yer verilmiştir. Uygulamada en fazla karşımıza çıkan 28, 32 ve 34. maddelerdir. Yasanın bu maddelerinde düzenlenen suçun ön koşulu “kanuna aykırı toplantının” söz konusu olmasıdır. O halde kanuna aykırı toplantının ne olduğu hakkında bir tanımlama yapılması

zorunluluğu vardır. 2911 sayılı kanunun 9. ve 10. maddelerinde toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemek için mülki idare amirine bildirimde bulunma şartı getirilmiştir. Yasanın 22. Maddesinde ise mekânsal sınırlamalara yer verilmekte, “genel yollar ile parklarda, mabetlerde, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerde ve bunların eklentilerinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisine bir kilometre uzaklıktaki alan içinde toplantı yapılamaz ve şehirlerarası karayollarında gösteri yürüyüşleri düzenlenemez” denilmektedir. Bildirim yükümlülüğü ve mekânsal yasaklara uyulmaması halinde de kanuna aykırı toplantı söz konusudur.

2911 sayılı kanunun 23. Maddesinin 2. fıkrası uyarınca, toplantı ve gösteri yürüyüşünde ateşli silahlar, aletler, yüz kapatma vb. yöntemlere başvurulması halinde toplantı veya yürüyüş kanuna aykırı toplantı haline gelmektedir. 24. maddede ise, kanuna aykırı toplantının dağıtılma şartları ve usulüne yer verilmektedir. Yine aynı kanunun 32/1 maddesinde kanuna aykırı toplantıya katılanların ihtarına rağmen dağılmaması, zor kullanarak direnmesi suç sayılmaktadır. Madde 33/1 de aynı şekilde ateşli silahlarla toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmaları suç olarak tanımlanmaktadır. Ve bu kanun kapsamında yaşanan hak ihlallerinin çoğunluğu bu maddeye dayalı yaşanmaktadır. Kanuna aykırı toplantının ne olduğu, hangi hallerde ceza verilebileceğine ilişkin yargısal kararların çoğunluğu, AİHS ve Anayasa ile korunan temel özgürlükleri ihlal eder niteliktedir.

1982 Anayasasının 34. maddesinin birinci fıkrasında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü düzenleme hakkı yer almaktadır. “Herkes, önceden izin almadan, silahtsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir”. Anayasanın bu açık hükmüne rağmen; AKP hükümeti son dönemlerde 81 ilde 2911 sayılı kanunu ve Anayasanın 34. Maddesini ve uluslararası sözleşmeleri çiğnemektedir. Partimiz HDP’ye yönelik yapılan kayyım darbesinden bu yana; hiçbir basın açıklamamıza izin verilmemekte ve yapılmak istenen basın açıklamalarına ise sert müdahalelerde bulunulup üyelerimiz işkenceyle gözaltına alınmaktadırlar. 9 Ekim 2019’dan bu yana Türkiye’nin her yerinde yapılmak istenen barışçı gösteriler ve basın açıklamaları valilikler tarafından süresiz bir şekilde yasaklanmakta ve işkenceyle gözaltılar yapılmaktadır. İstanbul, Ankara, Diyarbakır, Van, Mardin, Batman, Şırnak, Hakkâri, İzmir, İdil, Nusaybin, Ceylanpınar, Kulp, Lice, Silvan, Bismil ve daha birçok kente yapılmak istenen basın açıklamalarına 2911 sayılı kanun gerekçe gösterilerek hukuka aykırı bir şekilde izin verilmemiştir. Valiliklerin ve Emniyet Müdürlüklerinin keyfi ve hukuk dışı uygulamalarına son verilmelidir. 2911 sayılı kanundan kaynaklanan aksaklıkların tespit edilip düzeltilmesi için barışçıl ve demokratik bir hak olan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının engellenmemesi gerekmektedir. OHAL yasalarının türevi olan yasakçı bir zihniyetin Valilik ve Emniyet Müdürlüklerinin uygulamalarıyla yürürlükte olması, bu hakların kullanımını imkânsız bir hale getirmektedir. Uluslararası sözleşmeler ve Anayasanın koyduğu hükümler çiğnenerek toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapılması engellenmektedir. Bu hukuk dışı engellemelere bir son verilmesi için bir araştırma komisyonunun kurulması zaruridir.

0000566327

1			
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
10	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
15	PERO DUNDAR	MARDİN	
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
19	MENSUR IŞIK	MUŞ	
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	